

श्रेणिका A tent.

श्रेणीभू 1 P. To be arranged in regular order.

श्रेणी 1 A succession of distinct things. -2 (In math.) Progression. -3 Sequence. -Comp. -फलम् the sum of a progression. -व्यवहारः the determination of progression.

श्रेमन् m. Superiority, pre-eminence; सूर्यस्य पश्य श्रेमान् यो न तन्द्रयते चरन् Ait. Br. 7. 15. 16.

श्रेयस् a. [अतिशयेन प्रशस्यम् ईयस्सु आदेशः] 1 Better, preferable, superior; वर्धनाद्रक्षणं श्रेयः H. 3. 3; श्रेयान् स्वधर्मो विगुणः परधर्मात् स्वनुष्ठितात् । स्वधर्मे निधनं श्रेयः परधर्मो भयावहः ॥ Bg. 3. 35; 2. 5. -2 Best, most excellent, quite desirable; श्रेयो ह्यस्माकमेवं हि Mā. 1. 13. -3 More happy or fortunate. -4 More blessed, dearer (compar. of प्रशस्य q. v.). -n. 1 Virtue, righteous deeds, moral or religious merit. -2 Bliss, good fortune, blessing, good, welfare, felicity, a good or auspicious result; पूर्वाविधीरितं श्रेयो दुःखं हि परिचर्तते Ś. 7. 13; धिष् मासुपस्थितश्रेयोऽवमानिन्म् Ś. 6; प्रतिबध्नाति हि श्रेयः पूज्यपूजाव्यतिक्रमः R. 1. 79; U. 5. 27; 7. 20; R. 5. 34. -3 Any good or auspicious occasion; Ś. 7. -4 Final beatitude, absolution. -Comp. -अभिकाङ्क्षिन् a. desiring bliss or welfare; न राज्ञः प्रतिगृह्णन्ति प्रेत्य श्रेयोऽभिकाङ्क्षिणः Ms. 4. 91. -अर्थिन् a. 1 seeking happiness, desirous of felicity. -2 Wishing well. -कर a. 1 promoting happiness, favourable; किञ्चिच्छ्रेयस्करतरं कर्मोक्तं पुरुषं प्रति Ms. 12. 84. -2 propitious, auspicious. -परिश्रमः striving after absolution.

श्रेयसी 1 Yellow myrobalan. -2 Long pepper.

श्रेयस्त्वम् Betterness, superiority; ब्राह्मण्यमप्यनार्यानु श्रेयस्त्वं क्वेति चेद्भवेत् Ms. 10. 66.

श्रेष्ठ a. 1 Best, most excellent, pre-eminent (with gen. or loc.). -2 Most happy or prosperous. -3 Most beloved; dearest. -4 Oldest, senior. -ष्टः 1 A Brāhmaṇa. -2 A king. -3 N. of Kubera. -4 N. of Viṣṇu. -ष्टम् 1 Cow's milk. -2 Copper. -Comp. -अन्वय a. descended from an excellent family. -अस्लम् the fruit of the tamarind. -आश्रमः 1 the best order of one's religious life, i. e. that of a householder. -2 a householder. -काष्ठः Tectona Grandis (Mar. साग). (-ष्टम्) the main pillar of a house. -वाच् a. eloquent. -वेधिका musk.

श्रेष्ठिन् m. [श्रेष्ठं घनादिकमस्त्यस्य इति] The head or president of a mercantile or other guild; निक्षेपे पतिते हर्म्ये श्रेष्ठी स्तौति स्वदेवताम् Pt. 1. 14. -Comp. -चत्वरम् the part of a city where merchants live; स खलु श्रेष्ठिचत्वरं निवसति Mk. 2.

श्रै 1 P. (श्रायति) 1 To sweat, perspire. -2 To cook, boil.

श्रेष्ठयम् Superiority, pre-eminence, excellence.

श्रोण् 1 P. (श्रोणति) 1 To collect, heap. -2 To be collected or accumulated.

श्रोण a. Crippled, lame. -णः A kind of disease.

श्रोणा 1 Rice-gruel. -2 The constellation Śravaṇa; Bhāg. 7. 14. 23.

श्रोणिः, -णी f. [श्रोण्-इत् वा श्रोण् Un. 4. 53] 1 The hip or loins, the buttocks; श्रोणीभारादलसगमना Me. 84; श्रोणीभारस्त्यजति तनुताम् K. P. 10; Śi. 8. 31. -2 A road, way. -Comp. -तटः the slope of the hips. -फलकम् 1 the broad hips. -2 the buttocks. -बिम्बम् 1 the round hips; रथाङ्गनामन् वियुतो रथाङ्गश्रोणिबिम्बया V. 4. 37. -2 a waist-band. -सूत्रम् 1 a string worn round the loins. -2 a sword-belt; श्रोणिसूत्रं च खड्गं च विमलं कमलेश्चणः Rām. 7. 6. 65.

श्रोतस् n. [श्रु-असुन् रुद् च] 1 The ear. -2 The trunk of an elephant. -3 An organ of sense. -4 The stream or current (for श्रोतस् q. v.). -Comp. -रन्ध्रम् an aperture of the trunk, a nostril; श्रोतोरन्ध्रध्वनितसुभगं दन्तिभिः पीयमानः Me. 44; (also written श्रोतोरन्ध्र).

श्रोत m. 1 A hearer. -2 A pupil.

श्रोत्रम् [श्रूयतेऽनेन श्रु-करणे-घ्नन्] 1 The ear; श्रोत्रं श्रुतेनैव न कुण्डलेन Bh. 2. 71. -2 Proficiency in the Vedas. -3 The Veda. -Comp. -पदवी the range of hearing. -परस्परा successive oral report. -पालिः, -पुटः the lobe of the ear. -पेय a. to be imbibed by the ear, to be attentively heard; संदेशं मे तदनु जलद श्रोष्यसि श्रोत्रपेयम् Me. 13. -मूलम् the root of the ear. -वादिन् a. obedient. -सुख a. melodious, agreeable to the ear.

श्रोत्रिय a. [छन्दो वेदमधीते वेति वा छन्दस् घ श्रोत्रादेशः; cf. P. V. 2. 84] 1 Proficient or versed in the Veda. -2 Teachable, tractable. -3 Modest, well-behaved. -यः A learned Brāhmaṇa, one well-versed in sacred learning; जन्मना ब्राह्मणो ज्ञेयः संस्कारैर्द्विज उच्यते । विद्यया याति विप्रत्वं त्रिभिः श्रोत्रिय उच्यते ॥; ते श्रोत्रियास्तत्त्वविनिश्चयाय भूरि श्रुतं शाश्वतमाद्रियन्ते Mā. 1. 5; R. 16. 25. -Comp. -स्वम् the property of a learned Brāhmaṇa; राजस्वं श्रोत्रियस्वं च न भोगेन प्रणश्यति Ms. 8. 149.

श्रौत a. (-ती f.) [श्रुतौ विहितम् अण्] 1 Relating to the ear. -2 Relating to, founded on, or prescribed by, the Veda. -3 Sacrificial. -4 Audible, expressed in plain language (as a simile, opp. to आर्थ implied). -तम् 1 Any observance prescribed by the Vedas. -2 Ritual enjoined by the Vedas. -3 Preservation or maintenance of the sacred fire. -4 The three sacred fires collectively, (i. e. गार्हपत्य, आहवनीय and दक्षिण). -Comp. -कर्मन् n. a Vedic rite. -मार्गः hearing. -सूत्रम् N. of a class of Sūtra works based on the Veda (ascribed to आश्वलायन, सांख्यायन, कात्यायन &c.).

श्रौत्रम् [श्रोत्र-स्वार्थे अण्] 1 The ear. -2 Proficiency in the Vedas. -a. Relating to the ear; यश्चायमध्यात्मं श्रौत्रं प्रातिश्रुत्करतेजोमयोऽमृतमयः पुरुषः Bri. Up. 2. 5. 6.